

ΓΚΑ.
889.59
ΓΚΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΚΑΛΕΚΑ

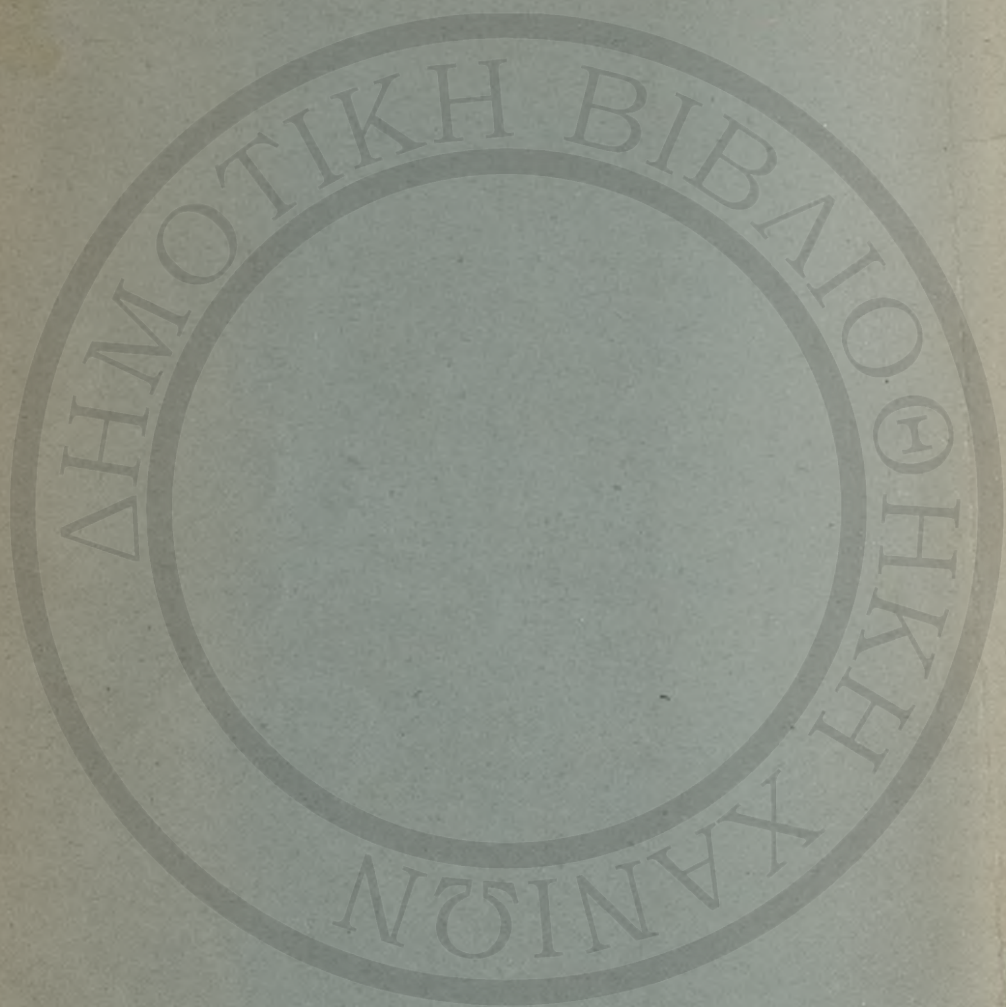
**Η ΕΝΩΣΙΣ
ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ**

ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ

1909

889.59
ΓΚΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΚΑΛΕΚΑ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

— ΧΑΝΙΩΝ —

Αριθ. Κατ. 19306

Χρονολ. Πρωτ. 28-2-1963

Εισκόμισ. 01203024 Kth

Αριθ. 289-59/6KA

Η ΕΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΕΝ ΧΑΝΙΩΙΣ

1909

Η ΕΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

I

Ποιά λεβέντρα εἶν' ἐκείνη, ποῦ πατάει τὰ δεσμά της,
Καὶ μιὰ λάμφισ πέρα-πέρα, ἀντανακλάει 'στ' ὄνομά της;
Μὲ τὸ μάνα τῆς ἐρήμου, ἀπὸ δάφνες φορτωμένη.
Ποιά λεβέντρα εἶν' ἐκείνη; "Α! μὴν εἶν' ἡ ἀνδρειωμένη
Κρήτη; Γεῖα στὴν ἐμμορφιά της!

Ποῦ σὲ βράχους καὶ λαγκάδια μὲ κατάξερο κομᾶτι;
Τόσα χρόνια ἀρματωμένη, σὰν λιοντάρι ἐπερπάτει.
Ἐκατὸ μετρᾶ πολέμους, καὶ ποτὲ τὸ γόγητρό της,
Δὲν τὸ ἔχει ρίξει κάτω· οὔτε κάτ' ἀπ' τὸ ζυγὸ της.
"Ἐτρεξε τὸ αἷμ' αὐλάκι.

Πόσο ψυχομέτρι πέρα ! πόσες τέφρες και μαρτύρια
Κλείσαν μαυρισμένες πόρτες, ούσαν ἄγια πανηγύρια.
Μὰ τῆς λευθεριάς ἤ ρέμβες ! οἱ πυρσάι, ποτὲ δὲν σβοῦνε.
Καὶ ἡ Σιὺδα ἄς τὸ φωνάξη ! καὶ οἱ Πόντοι ἄς τὸ ποῦνε !
Μὲ τοῦ Μάη τὰ ζεφύρια !

II

Φωτιά ! ὁ Βάμος ἀναψε, καὶ τὰ Σφρακιά βροντοῦνε
Κ' ἡ Βυκολιῆς μὲς στὸν καπνὸ,
Μιὰ λάμψι βγαίνουν. Τὰ Χανιά, χτυπιῶνται χτυποῦνε.
Τὸ Ρέθυμνο, βοῦζ' αὐτό...

Στὸ Κάστρο τί νὰ γίνεταί, καὶ στὴ Σιγτεία ἀκόμα,
Ποῦ 'ναι ἀμέτρητ' οἱ ἐχθροί ;
Τὰ ὄρη κατεχνιάσανε ! στῆς Μεσσαράς τὸ δῶμα.
Σὰν τί νὰ γίνεταί κι' ἐκεῖ ;

Συγατε, στὸ στρατόπεδον, βογγᾶ ἢ ἀνδρειωμένη.
'Απ' ἄκρη σ' ἄκρη σιωπή !

Μὲ ξένα ὁ τύραννος φτερά, στὸ αἷμα βουτημένη,
Ζητᾷ τὸ αἷμα τῆς νὰ πιῇ.

Κι' αὐτὴ, παρθένα ἀλώβητη ἀπὸ μεγάλη γέννα !
Κάτω τ' ἀλύσσια τῆς πατεῖ.
Ποῦ τρέχουν τόρα καὶ αὐτοὶ δέκα νομάτοι μ' ἕνα ;
Ποιός, πνευστιῶσα τὴν πονεῖ ;

Κοιμήσου, κόρη λυγερή, κι' ἡ μάνα ἀπὸ κοντά σου.
Γιατρεύει τὲς λαβοματιές
Γιὰ σένα, στρῶμα γίνεται, ὀλίγο ξεκουράσου.
Γιὰ σένα τρέχει στὲς φωτιές.

Κοιμήσου, κόρη λυγερή, πεντάμορφ' Ἀμαζῶνα.
Καὶ ὄνειρα νὰ δῆς χρυσά.
Καλὸ τους κατευώδιο ! ἀπ' τὴν Καβοκολῶνα.
ὁ Βάτος πέρασ' ἀνοιχτά. . . .

Ήσυχασεν ἡ αὖπνη, καὶ μιὰ γλυκιὰ εὐχοῦλα.
Τὴν κράτησ' ἅγιο φυλακτό.
Ποιὰ μάνα ἀρνήθηκε ποτε παιδί της; Ποιὰ μανοῦλα
Παιδί της ἄφησ' ὀρφανό;

Στὴν Ψηλορείτη ἔξαφνα, χίλια φιλιὰ ἀλλαχθῆκαν,
Μὲ καταγάλανο βορηᾶ
Λιοντάρια μὲ Σταυραετοὺς γλυκοχαιρετισθῆκαν
ἔλαμψαν δάση καὶ βουνά.

Κι' ὁ Ψηλορείτης θεόρατος! κοντόπλαγ' ἀπ' τὲς Σφάκες
Ὡς γίγας στέκει δροσερὸς
Καὶ πίσω του γλυκὰ θωρεῖ, τὲς ἔμορφες Ἀρχάνες
Τὸ Βόσπορο φέγγ' ἀπ' ἐμπρός.

Γοργὰ τὰ ὄρη τὰ Λευκὰ στὴ λαμπηδόνα θάλλουν.
Δασκολογιάννης πολεμεῖ
Σκαλίδης καὶ Καλογερῆς ὡς Διακοὶ ξεπροβάλλουν.
Στὴ μάχη μὲ γυμνὸ σπαθί.

Ὁ Λεκανίδης, Μιχελῆς, καὶ Ἀϊνκολίτης
Μ' αἷμα προγράφουν τὸ φειφᾶ
Κι' ὁ Ἡρακλείας ἅγιος πολὺς Μητροπολίτης
Βλογάει ἔλα τὰ παιδιά.

Τῆς Κρήτης φθάνει γηραὺς καὶ μαχοῦφιπέτης,
Ἐφιππος μὲ μαλλιά λευκά
Ὁ Γιανναράκης καὶ ὄρμα ὡς ἄλλος Λαφαγιέτης
Σαρόνων πάλι τὴν Τουρκιά.

Ποῖον Κρήτα νὰ πρωτοσιπῶ καὶ Παπαδάκη τίνα,
Νὰ περιγράψῃ ὄνομασί ;
Στὸν κάμπο δὲν διαλέγωνται τ' ἀμάραντα τὰ κρίνα.
Π' ὄλη στολιζοῦνε τῆ γῆ.

Πᾶς Κρής, ὡς λέων ἐξορμᾶ, νὰ ζήσῃ ἢ νὰ πεθάνῃ
Μαχόμενος μὲ τὸ σπαθί,
Παντοῦ μπαρούτη ἔφαγε καὶ Σοῦλι τὸ Σκαλάκι
Νέο, ταιριάζει νὰ κληθῇ.

Γιὰ στοὺς λεβέντας τοὺς λαμπροὺς... Μιὰ δόξα νά χουν-

[ζλοὶ

Ποῦ ἄνθη καὶ χρυσὲς μυρτιές,

Ἄπ' τῆς Μαλάξας τῆ κορφή σκορπίσαν ὡς τὴν Πόλι.

Μὲ κυνόλευκες πτυχές.

..

Ἦτον Ἀπρίλης τὰ πουλιὰ ποῦ γλυκοκελαῖδουνε

Καὶ τῆς Πατρίδος οἱ μυχοί,

Μ' ἀχτίδες πανελλήνιες βαθυὰ βιθυὰ κτυποῦνε

Ὅποταν ξάφνου μιὰν αὐγή.

..

Βαρυὰ φυσάει ὁ ἄνεμος, μου, κρίζ' ἢ τραμουντάνα.

Ἐδῶ λεβάντης, καὶ νοτιάς

Κ' ἐκεῖ σορώκου κύματα, φουρτουνιασμένα πλάνα

Καυμένη μάσσα τί τραβάς.

..

Τί μαύρη μοῖρα ἀκολυθεῖ καὶ συμφορὲς μᾶς πλέκει.

Δὲν ἦτο λαίλαψ, παγετός.

Οὔτε ἡ πάλα, τὸ σπαθί, δὲν ἦταν τὸ τουφέκι

Οὐδὲ ὁ ἄμετρος ἐχθρός.

Ἦτανε θάλασσα ἄγρια διαφέντευμα μεγάλων

Ἐλήθεια, σύνεφο φρικτό,

Καὶ κάτι, ποῦ ἢ γῆ αὐτή, ἴσθάνθη ἓνα σάλον

Ἐπαισιώδη, φοβερό...

Παράτα μοῦσα τοὺς παλμοὺς τοῦ γένους, καὶ τῆ δίνῃ

Εἶναι τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροῦ,

Καὶ τ' Ἀκρωτήρ' ἂν χλώμιασε ἀποκλεισμένο, ἀφήνει

Τὰ ἔχνη τοῦ ἥρωϊσμοῦ.

Καὶ ψάλλε κατὰ Σόλωνά γιὰ τὴν ἐσταυρωμένη

Ποῦ κρέμεται εἰς τὸν βωμόν,

Κ' οἱ φθόγγοι σου ἄς ἀκουσθοῦν σιτὴ γῆ τὴν οἶκ' υμῆνι,

Μὲ τῆς χορδῆς σου τὸ πτερόν.

Ἐαστράψαν τὰ Δερβένια μας γοργὰ σιτὴν Ἐλασσῶνα

Ἐμύνονται ὑπερμαχοῦν,

Τὰ πέντε μας Πηγάδια, τιμοῦνε τὸν ἀγῶνα.

Τοῦ κάκου ὅμως προχωροῦν

Ἰδοῦ, τὸ θῦμα τῶν ἐθνῶν. Προστάτρα Ἑσπερία,
Ἡ χάρις σου τί προσδοκεῖ ;
Νικᾶ ἢ Κρήτη, σφάζεται γιὰ τὴν Μακεδονία
Κι' αὐτὴ γιὰ κεῖν' ὑποχωρεῖ.

Ἡ Κρήτη αὐτονόμησε... Μεσοῦρανα ἢ Χαλέπα
Τόρ' ἂν δοξάζῃ τὸν Θεὸ
Οἱ κάμποι ἀγουρογέρασαν, κυρτώσανε τὰ λεῦκα
Στὰ μέλαθρα μ' ἓνα καμό.

Νά, καὶ τὸ Θέρισσο κοντά, βροντᾶ στὸ Μιραμπέλο
Τρέμουν τὰ σπλάχνα τοῦ νησιοῦ
Καὶ μὲ τὸν πρόεδρο μαζὺ καὶ μὲ τὸν Βενιζέλο
Δίδουν παράδειγμα παντοῦ.

Τιμὴ στὸν ἐξωχώτατο . . . τὸν νέον Ἑρακλέα. . .
Ἑκατομύρια ψυχῶν,
Ψυχῶν Ἑλλήνων ψάλλετε μὲ δάφνην καὶ μ' ἔλαια.
Ἰδοῦ, τὸ φῶς τὸ ἀγλαόν.

Τί ἄρα μένει σήμερον ποῦ περιμένομ' ἔλοι
Γιὰ τὴν πατρίδα πῶς γλυκὸ
'Απὸ ἐκεῖνο ποῦ φτερά μᾶς δίνει γιὰ τὴν Πόλι,
Καὶ κάθε τόπο ἀναθαρρεῖ ;

Τί ἄλλο μένει σήμερον τὸ ἔθνος ποῦ στολίζει
Μὲ περιβάλλοντα σεπτὰ.
Ποῦ τὴν ἀγχόνη καταργεῖ; τ' ἀλύσσια ποῦ ζυγίζει
Τοὺς ξένους ὅπου ἀποσπᾶ ;

Σταυροσταθῆτε ἀδελφοί! κι' ἡ αἴγλη δὲν ἔχ' ἄλλο
'Απὸ τὴν ἠρωϊδ' αὐτή.
Πέρα-γιὰ πέρα ποῦ βροντᾶ μὲ φρόνημα μεγάλο
Τὸν θάνατο ἢ τὴν τιμή.

Σταυροσταθῆτε ἀδελφοί, σημαίν' ἡ ἅγια ὄρα
Στεφάνια πλέξετε χρυσᾶ
Καὶ σὺ μάνα μας ἀνοιξε γλυκὰ γλυκὰ ἀπὸ τόρα
Τὴν ἀφθαρτη σου τὴν καρδιά.

Σταυροσταθήτε ἀδελφοί, σκορπίσετε λουλούδια
Ἴδού, ἡ νύμφ' ἀπ' τὸ βουνὸ
Ποῦ κατεβαίνει πέρφανα μὲ λευθεριάς καλούδια
Καὶ γάμου ἔνδυμα λαμπρό...

Σταυροσταθήτε, ἀδελφοί. Στεργιώστε πυροβόλα,
Χαρᾶς, ἀρρήτου μυστικιάς
Καὶ μ' ἄσφαιρη πυρίτιδα γεμίσετε τα δλα
Γιὰ ν' ἀποδόστε τὰς τιμάς.

Ψηλὰ 'π' τῆς Ἰδῆς τὰ βουνὰ
Ποῦ τόσ' ἀνδρεία κλειοῦνε
Ἡ δόξα μὲ τῆ λευθεριά
Ὅλο τὸν κόσμον μὲ φιλιά,
θερμὰ τὸν χαιρετοῦνε.

Δὲν ὕστεροῦν καμμιά φορὰ
Τῆς λεβεντιάς τὰ κάλλη.
Κρατοῦν ἀπὸ φυλὴ τρανή.
Οὔτε θὰ λείφουν στὴ ζωή.
Σὲ τοῦτ', οὔτε σιγὴν ἄλλη.

Μ' ἀπὸ τοὺς χρόνους τοὺς παλαιοὺς
Τοὺς πολυδοξασμένους.
Ἔχουνε πάντα στὴν ψυχὴ
Μιὰ οὐρανόφωτη τιμὴ
Νὰ κάνουνε στοὺς ξένους.

Καὶ ποῖος θὰ τ' ἀρνηθῆ ποτέ,
Κι' ἐχθρὸς ἂν ᾖν ἀκόμα.
Γιὰ τὴν Πατρίδα τὴ γλυκειά.
Πῶχει ψυχὴ ἀγγελικιά
Καὶ ζαχαρένιο στόμα ;

Φαντάζομαι καὶ τραγουδῶ,
Σὰν τὶ γιορτὲς θ' ἀνοίξουν
Τὶ Λάβαρα καὶ τὶ βωμοί.
Τώρα ποῦ μᾶνα μὲ παιδί
Γλυκὰ θὰ ξανασιμίζουν.

Τέτοια χαρὰ δὲν ἔγινε.
Οὔτε ποτὲ θὰ γένη.
Παρ' ὅταν στὴν ἅγια Σοφιά.
Ὁ Πατριάρχης μὲ χρυσᾶ
Ἐσφτέρια μας θὰ μπαίνει.

Θά σβύσ' ὁ μαῦρος στεναγμὸς
Τοῦ κόσμου ἄκρη σ' ἄκρη
Καὶ κάθε 'στέγη ὀρφανῆ
Τὴν πλάστη θὰ δοξολογῆ
Μὲ τῆς χαρᾶς τὸ δάκρυ

Τοῦ κάκου κρένουν οἱ νεκροὶ
Κι' ἐκεῖ ἀνοίγουν τάφοι
Τοῦ κάκου τρέχει καθ' ἐχθρὸς
ὅτ' ἔχει γράφει ὁ Κεῖδς
Ποτὲ δὲν τὸ ξεγράφει.

Ἄλλὰ ἐκεῖ στὰ πάτρια
Κι' ἐρείπια τῶν Μήνων
Οἱ βάρβαροι πᾶ τί ζητοῦν
Κι' ἐκεῖνοι τί παραδοκοῦν ;
Σιῇ γῆ τῶν Κωνσταντίνων !

Ὅχι! δὲν θέλωμ' ἄγκασθα
Παρὰ μύρτιδες καὶ βάρβια
Χρυσὸς ἀητ'ς νὰ κελαῖδῃ
Ὅστε νὰ λυώσῃν οἱ καῦμοι
Καὶ ὄλα μας τὰ μάγια.

Θέλουμε τ' ἅγιο τρόπαιο
Με βλη του τῆ δόξα
Πῶ μ' αἶμα πότισε τῆ γῆ
Νὰ φέγγουμε ψηλά πὸ 'κεῖ
Σιν τὰ οὐράνια τέξα

Αἰμόφυρτ' ὀλοκαύτωμα !
Μαρτυρικὸ σ' εφάνι !
Οὐράνιο τρισίερο
Σημαὶ καὶ ἅγιο φυλακτὸ
Κε' εὐχάρζοτο θεοφάνι !

Στήνωσε πιά τὴν κεφαλὴ
Τὴν κατασπαθισμένη,
Θὰ πέσουν ἐλα τὰ δεσμά
Φωνάξ' ἡ ἄγ α λευθεριά
Ξανάσανε κοῦμένι.

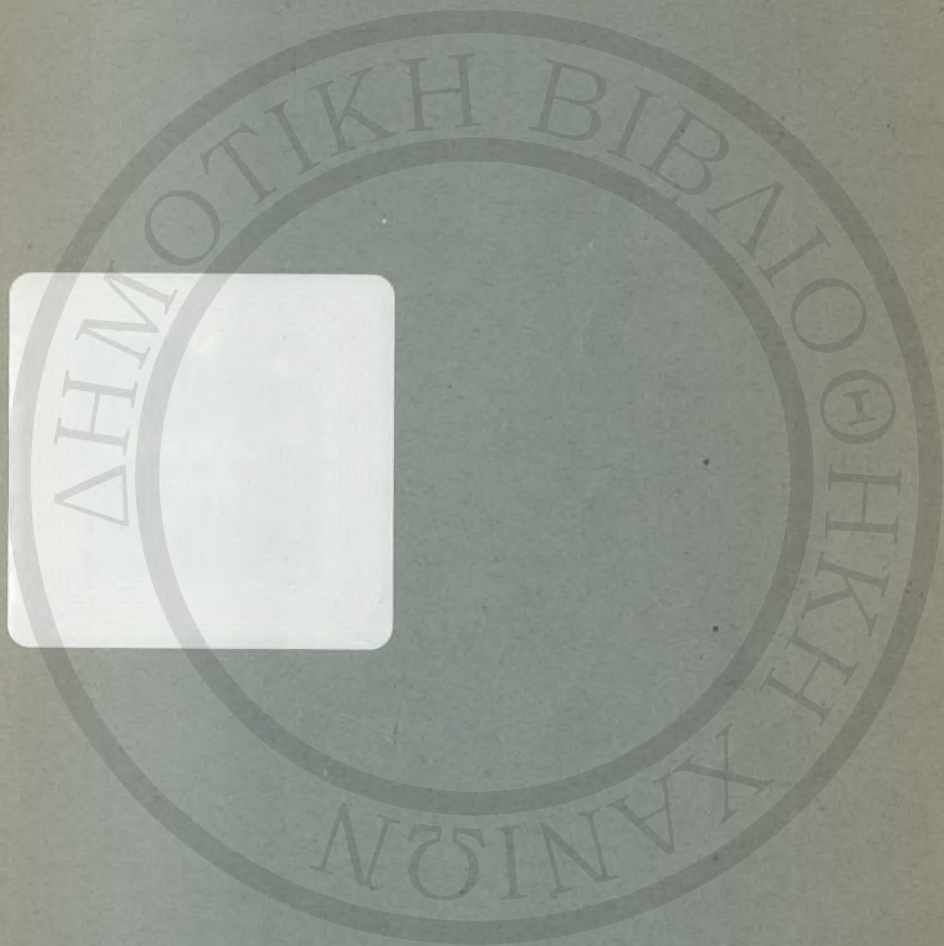
Νὰ ξανάσαν' ἐλ' ἡ σκλαβειά
Νε πάψ' ἡ καταφρόνια
Ποῦ δερνεται στὰ δ'ωγμὸ
Καὶ καρτερεῖ με στεναγμὸ
Τέρ' ἀπὸ τόσα χρόνια

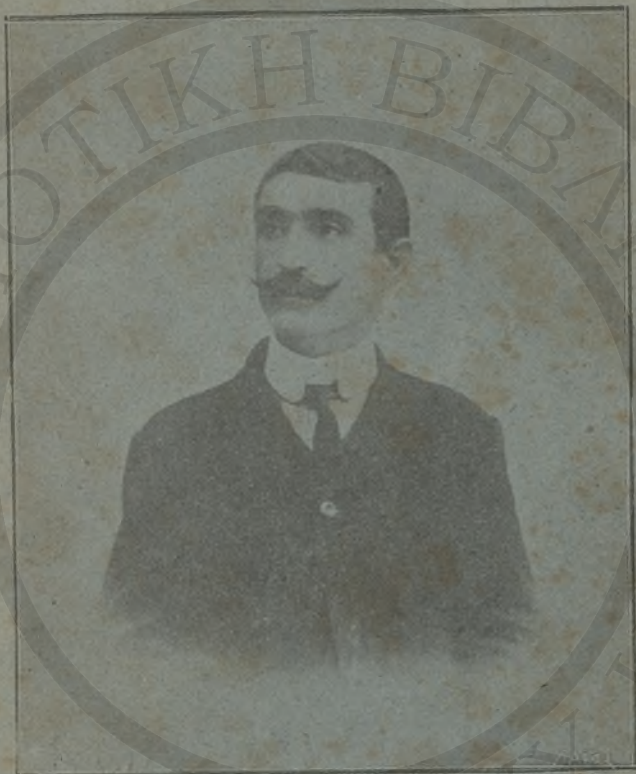
Ἴδού, ἡ Ἐνωσις ! ἐμπρὸς
Ἵπομονή ὡς πότε
Στῆ θάλασσα καὶ στῆ στεργιὰ
Παντοῦ ἐλπίδα καὶ χαρὰ
Γιορτᾶστε πατριῶται !

Ἴδού το, τὸ τρισάγιασμα.
Καθένας ἄς ἀρχίσῃ
Κ' ὕμνολογῶντας τὸν Θεό
Ἄς ψάλλῃ τὸ χαιρουδικὸ
Καὶ ἄς χωρροστατήσῃ

Χριστὸς ἀνέστη ἀδελφοί
Χριστὸς ἀνέστη ! πάλι
Καὶ στὴν ἅγια-Σοφία Λαμπρῇ
Νὰ δώσῃ γρήγωρα κι' ἐκεῖ
Νὰ κάνωμε μεγάλη.

ΤΕΛΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΚΑΛΕΚΑΣ